

Asia: VN/2750/2020

Rikosasioiden sovittelupalveluiden siirto oikeusministeriön hallinnonalalle. Ohjausryhmän raportti ja esitys.

Lausunnonantajan lausunto

Pidätkö perusteltuna rikos- ja riita-asioiden sovittelun siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

Siirto oikeusministeriön hallinnonalalle on perusteltua. Hallitusohjelman tavoitteena on sovittelun käytön vahvistaminen oikeusjärjestelmään kohdistuvien paineiden kehittämiseksi. Rikosasioiden sovittelusta saatavat hyödyt kohdistuvat erityisesti oikeusministeriön hallinnonalalle. Sovittelun avulla voidaan välttää oikeusprosesseja ja siirto vahvistaa sovittelun asemaa. Tuomioistuinsovittelu ja huoltoriitojen sovittelu kuuluvat jo oikeusministeriön hallinnonalalle ja sovittelun voidaan katsoa kuuluvan sisällöllisesti myös sinne.

Pidätkö perusteltuna sitä, että sovittelupalvelut tuotetaan oikeusapu- ja edunvalvontapalvelujen yhteydessä, mahdollisesti perustettavassa valtakunnallisessa oikeusapu- ja edunvalvontavirastossa?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

Oikeusavussa on osaamista ja asiantuntemusta, jota sovittelussa voisi hyödyntää. Samoin oikeusavun organisaatioon saataisiin sovittelun asiantuntemusta. Sovittelu olisi asiakkaan saatavilla valmiin organisaation kautta.

Pidätkö perusteltuna sitä, että sovittelupalvelut tuotetaan valtion palveluina siten, että sovitteluhenkilöstö olisi valtion virkamiehiä?

En ota kantaa

Miten perustelette vastauksenne?

Sovittelun henkilöstön palkkauksen ja työnkuvien yhtenäistäminen on tärkeää. Sovittelun siirron jälkeenkin sovittelusta ja sovittelun ammattihenkilöstön tehtävistä säädettäisiin sovittelua koskeissa substanssisäännöksissä. Olennaisista on palvelun sisältö ja ammattimainen palvelun tuottaminen.

Pidätteko perusteltuna, että joissakin erityistilanteissa palvelu voitaisiin tuottaa ostopalvelusopimuksin, kun palveluntarve sitä edellyttää?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

Tällainen mahdollisuus on hyvä olla, mikäli tilanne sitä edellyttää. Oikeusapu- ja edunvalvontapiiri voi oikeusministeriön kanssa neuvoteltuaan ostaa oikeusapu- ja edunvalvontapalveluita, jos se on palveluiden alueellisen saatavuuden tai muun syyn vuoksi tarpeen. Samoin sovittelupalveluiden osalta ostopalvelurakenne voi olla tarkoituksenmukainen silloin kun palveluntarve sitä edellyttää esimerkiksi palveluiden alueellisen saatavuuden takia.

Millä keinoin voidaan mielestänne varmistaa, että sovittelun erityispiirteet säilyvät vaihtoehtoisten konfliktinratkaisumenetelmien periaatteiden mukaisina, jos sovittelupalvelut siirretään oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteyteen?

Olennaista on ammattitaitoisen henkilöstön siirtyminen organisaatioon. Vapaaehtoistoiminnan erityispiirteet on huomioitava ja säilytettävä.

Millä keinoin vapaaehtoisten sovittelijoiden toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteydessä?

Toimintamallien ja käytäntöjen tulee olla yhdenmukaisia ja koulutukseen tulee resursoida

Miten arvioitte sovittelun siirron oikeusapu- ja edunvalvonnan yhteyteen vaikuttavan paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen sidosryhmäyhteistyön hoitamiseen?

Tätä on vaikea arvioida. Sovittelun siirto lisäisi luultavasti ainakin valtakunnallista sidosryhmäyhteistyötä, kun toimintaa yhtenäistetään.

Millaisia keinoja ehdotatte oikeusavun esteellisyyden periaatteiden huomioon ottamiseksi ehdotetussa järjestämismallissa?

Esteellisyysasiat tulee selvittää etukäteen ja kartoittaa millaisia tilanteita on mahdollista syntyä. Esteellisyytilanteisiin tulisi olla ennalta mietittynä toimivat ratkaisut. Esteellisyysasia vaatii vielä lisäselvitystä.

Ehdotettu järjestämismalli parantaa sovittelupalveluiden yhdenmukaisuutta ja saatavuutta?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

Siirto yhdenmukaistaisi todennäköisesti sovittelupalveluita ja lisäisi myös niiden saatavuutta jo olemassa olevan valtakunnallisen organisaation kautta. Toisaalta saatavuuden haasteeksi voi muodostua toimitila-asiat ym.

Miten arvioitte sovittelupalveluiden siirron vaikuttavan julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin?

Siirto mahdollistaa yhteistyön lisääntymisen organisaation sisällä. Tietoisuus sovittelusta lisääntyy ja tätä kautta myös asiakkaat voivat saada tietoa sovittelusta helpommin kuin ennen ja asiakkaiden ohjaaminen sovitteluun helpottuu.

Pidättekö perusteltuna sovittelun siirrolle suunniteltua aikataulua vuoden 2024 alussa?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

Keskeiset asiat ehditään selvittämään ennen siirtoa. Aikataulu on yhteensovittettava valtakunnallisen oikeusapu- ja edunvalvontavirastomuutoksen kanssa.

Onko teillä vielä mielessänne ohjausryhmän esitykseen liittyen joitakin riskejä tai etuja, joita raportissa ei ole käsitelty?

-

Syysvirta Noora
Turun kaupunki